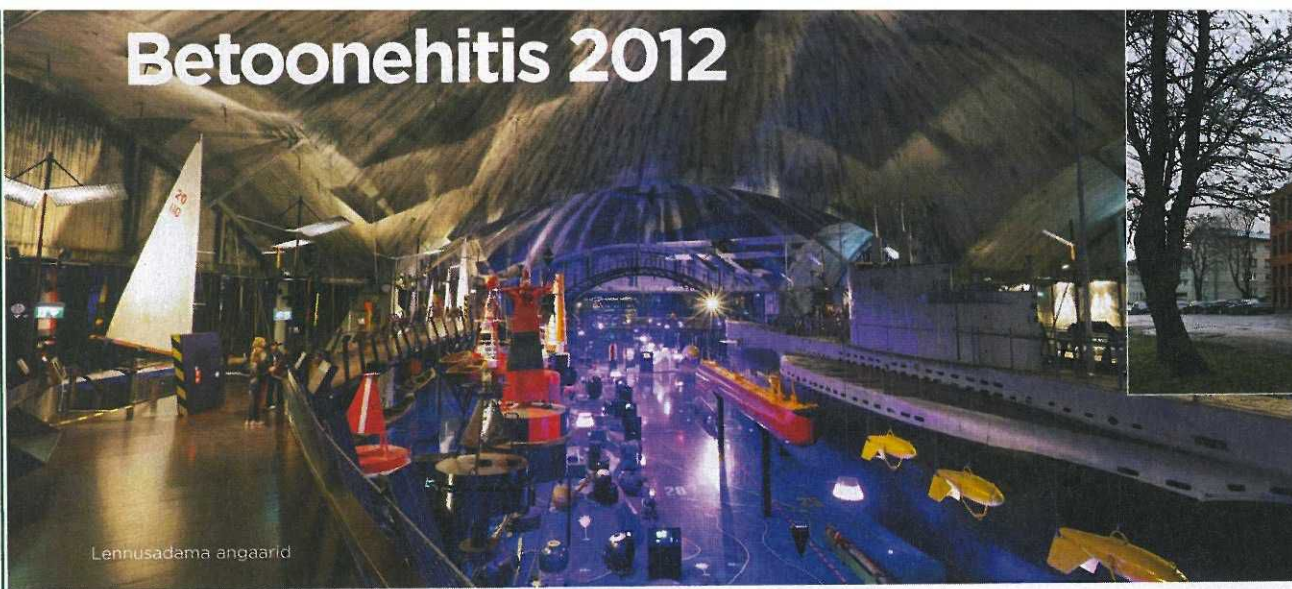

Betoonehitis 2012

Lennusadama angaarid

TÜ Narva kolledž

Äsja kuulutati aasta betoonehitiseks Tallinna Lennusadama vesilennukite angaar. Kuna tegu pole uusehituse, vaid rekonstruktsiooniga, rõhutab preemia rajatise erakordset tähtsust meie ehitusloos.

Lennusadamast on palju juttu olnud, kuid kordame siinkohal üle põhitõed. Vesilennukite angaari projekteeris ja ehitas aastatel 1915–1917 Taani firma Christian & Nielsen. Kolme ühendatud katusekupli õhuke koorikstruktsioon on tolleaegse raudbetooniteooria ja -praktika üks silmapaistvaim saavutus kogu maailmas.

Kolmikkupli taastamistööd

Taastamistööde põhimureks sai angaari kuplite konstruktsioonile ohtlikud praod kogupikkusega 3,6 kilomeetrit. Kõik praod õmmeldi metallvarrastega kinni ja täideti spetsiaalse seguga. Kuplite alla lisatud uus raudbetoonkiht taastas nende tugevuse.

„Selles rekonstrueerimistöös on innovatsiooni rohkem kui paljudes uutes ehitistes,” kinnitas žürii. „Eksperdid nimetavad vesilennukite angaari restaureerimisprotsessi ehitusalaseks vägiteoks, sest ehitist polnud 95 aasta jooksul pea üldse remonditud ja selle seisukord oli ülihalb,” põhjendab žürii esimees Aadu Kana. Premeeritud angaaride konstruktorid Karl Õiger ja Heiki Onton said peapreemia ja lisaks Eesti Ehitus-

seneride Liidu eriauhinna. Tallinna tehnikaülikooli professor Karl Õiger on 11 aasta jooksul tegelema Lennusadama angaaride uurimisega, tänu millele sai hiiglasliku rekonstrueerimistöo edukas lõpetamine võimalikuks. Objekt noppis ka mitmeid teisi auhindu, nende hulgas arhitektuuri auhinna – KOKO Arhitektid OÜ: Raivo Kotov, Andrus Kõresaar.

Uudse arhitektuuri tähtteos

Konkürsile esitatud 16 töö hulgast pälvis arhitektuurse kontseptsiooni auhinna Tartu Ülikooli Narva kolledži hoone – Arhitektuuribüroo Kavakava OÜ: Siiri Vallner, Indrek Peil, Katrin Koov.

Hoone ei jäta ükskõikseks kedagi, selle raekojaplatsi suunas kõrguv

harjumatu vorm on tugevas kontrastis endise börsihoone ajaloolist kujundust markeeriva fassaadipinnaga, sulatades ainulaadsel viisil kokku ajaloo, tänapäeva ja hoone uue funktsiooni. Betoonehitise puhul kirjeldatakse rajatist järgmiselt: „Fassaadi väliskiht on esimese korruse ulatuses valatud kvaliteetsest valgest betoonisegust (valge tsement, valged täitematerjalid). Teise, kolmanda ja eenduva neljanda korruse („noka”) esisein on monteeritud valgest betoonist paneelidest.”

Otsuse põhjendus: „Väga puhtalt lõpuni väljapeetud maailmatasemel arhitektuurne kontseptsioon. Kogu hoone on äärmiselt betoonilik, ka seestpoolt hästi betooni eksponeeriv.”

Teise betoonrajatisena, mis vana uuega ühendab, tõsteti esile Tartu Pauluse kiriku krüpti ja kolumbaariumi, mille ehitaja – AS Nordecon – pälvis eriauhinna ajakirjalt Ehitaja.